

SCENARIO

Eerder verscheen van Thomas Acda

Onderweg met Roadie

Thomas Acda

Scenario

Roman

LEBOWSKI PUBLISHERS

AMSTERDAM 2020

Deze uitgave is mede tot stand gekomen met medewerking van Van Grunsvan Creative Management, zie ook www.vangrunsvencm.com

G

© Thomas Acda, 2020

© Lebowski Publishers, Amsterdam 2020

Omslagontwerp: Riesenkind, 's-Hertogenbosch

Auteursfoto: Bob Bronshoff

Typografie: Crius Group, Hulshout

ISBN 978 90 488 3582 9

ISBN 978 90 488 3583 6 (e-book)

NUR 301

www.thomasacda.nl

www.lebowskipublishers.nl

www.overamstel.com

OVERAMSTEL

uitgevers

Lebowski Publishers is een imprint van Overamstel uitgevers bv

Meld je aan voor de nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van de nieuwste boeken van Lebowski Publishers via www.lebowskipublishers.nl/nieuwsbrief

Alle rechten voorbehouden

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever

‘Mijn naam is Sam Bezemer!’ roep ik naar de dj achter mij in de ruimte. ‘Wat is jouw naam, machtige vinylrijder die je d’r bent?’

Hij kijkt niet op of om. Maakt ook niet uit. Ik roep vooral om mijn eigen naam te laten klinken, hier, in de businesslounge van China Airlines en KLM. En om aan de heren van de Customs and Border Protection op het buitendek te laten horen dat ik accentloos Nederlands spreek. Ik sta op het punt om Amerika uitgezet te worden. Het is 2 juni 2006, halfdrie ’s nachts en ik draag een nieuw donkerblauw pak en slippers die eruitzien alsof ze op maat uit een paar graszoden zijn gesneden. Boodschap: mijn blote voeten staan altijd in het gras. Plastic gras weliswaar, maar de bedoeling is duidelijk. Ik ben er heel blij mee, ik heb ze gekregen van een vriend. Bijzondere jongen.

Een aantal meter achter mij staat de dj mee te bewegen op muziek die ik ook kan horen omdat die uit de boxen komt, dus waarom hij een koptelefoon opheeft, is me niet duidelijk. Dat ding zal bij zijn werk horen, maar het lijkt me een beetje dubbelop. Sowieso, hij draait lounge, in de lounge. Dj-humor. Ook al is het halfdrie in de nacht, een dj móét tegenwoordig. In Manhattan waar ik woon – of woonde, de tijd zal het leren – doen de afgelopen tijd ineens overal dj’s op. In het hotel tegenover de Film Academy. In de coffeeshop, uiteraard. In élke coffeeshop. Maar ook een tweedehands kledingzaak en boekhandel The Strand hadden een dj. Iedereen een dj. Alsof Oprah zelf de stad had doorkruist: ‘Jij krijgt een dj, EN JIJ KRIJGT EEN DJ.’

Maar dit wil ik helemaal niet vertellen. Excuus, mijn hoofd is soms zo warrig. Lounge maakt me nerveus. Lounge in een lounge nog meer.

De dj en ik zijn hier nu al uren met zijn tweeën. De afgelopen twee uur is zijn minimal set niet meer onderbroken door de omroepster. Dat is jammer, want ik vond haar een welkome afwisseling. Eerst klonk er een xylofoonriedeltje, waarbij ik me voorstelde dat de omroepster dat zelf moest doen. *Pling, plang, plong*. Terwijl ze het stokje met het zachte witte bolletje rustig naast de kleurige kinderxylofoon legde en met haar vinger de laatste toon dempte, trok ze met haar andere hand de microfoon naar zich toe en sprak met zachte stem. In het Engels, ontdekte ik na een tijdje, of wat bedoeld was als Engels: ‘*Wan tajzo kie ma la Ka El Em seizozeizie tien kwam zai ta vam to go. Eyetie Bie.*’ Onmiddellijk na zo’n mededeling zetten een aantal mensen hun thee of plastic kommetje noodles weg, vouwden snel hun krant op en renden zonder op of om te kijken naar de uitgang van de lounge. Vervolgens was dat het startsein voor de wachtenden die nog geen zitplaats hadden kunnen bemachtigen om zonder rekening te houden met ouderen of zwangere vrouwen een stoel te veroveren. Als personages in een computerspelletje stoven ze van de muur weg en doken op de vrijgekomen stoelen. Toen het stof was neergedaald en de gelukkigen een plek hadden bemachtigd, trokken de verliezers zich terug bij de muur. Soms nam een van de stoelbezitters het risico om zijn achtergelaten koffertje dichterbij te slepen. Dan veranderde de stoelendans in een soort Annemaria-koekoek voor volwassenen. Eerst twee voorzichtige stapjes in de richting van de koffer om de boel te testen, maar als er ook maar iemand bij de muur opkeek, vloog de stoelbezitter terug. Dan maar geen koffer. Anderen namen het zekere voor het onzekere en lieten hun koffertje doelbewust achter. Stel je voor dat er alsnog een trage gehandicapte hun stoel zou inpikken. Darwin had zich een lange reis kunnen be-

sparen als hij meteen naar de businesslounge op LAX was gegaan.

Dat Engels van de omroepster was me al snel dierbaar. De laatste twee woorden waren het gatenummer, zo had ik gededuceerd. 18B. Maar soms was het ‘*Sie twentiewa*’. En vooral ‘*Eeeeehhhh foh*’ had nogal wat businesspassagiers te verstouwen gekregen. Zelfs de overgebleven lammen en blinden bij de muur hadden daarna op hun gemak een stoel kunnen uitzoeken. Nooit de mijne, ik was al die tijd niet van mijn plek gekomen.

Ik zit vast. Letterlijk. Een man van de LAX Airport Customs én Border Protection heeft mij met zijn handboeien vastgemaakt aan deze loungestoel. Ik zou best kunnen ontsnappen als ik wil, met een zware stoel aan mijn pols en al, en dat zou zeker een fraai staaltje straattheater opleveren, maar ik wil het niet. Ik wil uitgezet worden. Ik benadruk trouwens de woorden Customs én Border Protection omdat mijn privédouanier dat zelf ook al de hele avond doet. Het lijkt mij nogal dubbelop omdat je de douane alleen maar tegenkomt als je bij de grens in de buurt bent, maar beoefenaars van dit beroep, en Amerikanen in beveiligingswerk in het algemeen, zijn geen ontspannen causeurs. Die kletsen niet even lekker weg over de voors en tegens van de dubbele naam van hun beroep. Niet met mij in ieder geval.

Ik woon al jaren in New York en ken de gemiddelde beveiligingsmedewerker wel. Veel gepest in zijn jeugd, een almaar uitdijende, cheeseburgers verslindende vrouw getrouwd die dat pesten overgenomen heeft en dus is het op zijn werk, in uniform en met taser, eindelijk paybacktime. Als je daar ook maar even aanleiding toe geeft, ben je aan de beurt. Ik geef nooit aanleiding. Je zou zelfs kunnen zeggen dat ik helemaal nooit opval. Dat doe ik bewust. Zo’n grapje over ‘de vrouw van’ zou ik nooit hardop maken. Wat dat betreft ben ik de afgelopen tijd nogal door iemand beïnvloed. Zie daar gerust ook de reden van mijn ophanden zijnde uitzetting in.

De Customs én Border Protection-man staat inmiddels bui-

ten bij zijn collega's op het dek van de lounge. Als ik me uitstrek kan ik ze door de vitrage heen zien: vijf in het donkerblauw gestoken figuren. Je wordt er niet slanker van, in overheidsdienst. Elke verstekeling die een beetje kan rennen – en welke kan dat niet? – is met een klein sprintje Amerika binnen. De douaniers staan wijdbeens, twee handen bij de navel aan de riem, en wiebelen heen en weer alsof ze elk moment door hun coach het veld in gesommeerd kunnen worden. Soms kijkt mijn douanier naar binnen. Dan knikt zijn niet onvriendelijke kale hoofd in mijn richting en zegt hij iets wat ik uiteraard niet kan verstaan, waarna de anderen lachen. Meneer weet een punchline te brengen, kennelijk.

En ja, voor wie wil is mijn verhaal best vermakelijk, dus ook voor officer Ken Wacwoski. Of zoiets. Ik heb zijn naambordje niet goed kunnen lezen omdat Ken het onder zijn linkerborst heeft gepind, waardoor het voornamelijk treurig naar de grond kijkt. Zijn naam doet er ook niet toe. De mijne wel. Ik word vandaag Amerika uitgezet en mag nooit meer terugkomen. Niet eens vanwege het verhinderen van een FBI-onderzoek naar de afpersing van een man die ik alleen maar ken als buurman Disco. Omdat ik hem zelf zo genoemd heb. En dat afpersen heeft feitelijk misschien wel plaatsgevonden en ik was daar ook wel bij betrokken, maar het hele onderzoek naar die afpersing is er nooit geweest! Althans, het onderzoek naar het onderzoek van de afpersing wel, maar dat hebben we zelf moeten doen. Daarom ben ik niet gearresteerd maar word ik nu uitgezet. Kunnen ze me vanwege de moord op buurman Disco uitzetten? Nee. Of dood door schuld? Lijkt me niet.

Het is een ingewikkeld verhaal en het heeft allemaal van doen met het scenario van een film die nog gemaakt moet worden. Zodra we boven territoriale wateren zitten zal ik Ken dat verhaal uit de doeken doen. En ik zal hem nóg iets vertellen, en dan zal het mij benieuwen of hij dat ook in een vrolijke punchline zal

weten om te zetten: ik ben Sam Bezemer namelijk helemaal niet.

Aan jou kan ik het alvast wel vertellen. Ik zit hier nog wel even.

I

Dit verhaal begint en eindigt bij mij, maar alles komt door Sam. Sam is de motor, de initiator. Ik ben Sam niet. Alles op zijn tijd, maar het is van het grootste belang dat je weet dat als het aan mij had gelegen, ik nog steeds het grootste gedeelte van elke dag in mijn appartement op Chrystie Street zou doorbrengen. Ik ben slechts een van de spelers. Het wordt nog een hele klus om mezelf als held van deze film op te voeren.

Waar zal ik beginnen? Laat ik allereerst de hele cast voorstellen, *in order of appearance*.

Alles begint op woensdagochtend 10 mei 2006. Prachtig weer en dat is het al drie dagen. Ik ben net bij de dokter geweest in het Beth Israel Medical Centre op Union Square en heb een diagnose gekregen: folliculitis. Drie minuten nadat ik op zijn verzoek mijn broek had laten zakken en vijf minuten voordat ik 350 dollar stond af te rekenen, kwam het hoofd van de dokter nog even om de hoek piepen.

‘Koop een korte broek.’ Hij glimlachte naar zijn secretaresse die zonder van haar pinapparaat op te kijken zei: ‘Gratis kledingadvies erbij. Kom daar maar eens om bij een dokter.’

Die doen het met elkaar, wist ik meteen. Anders zou ze nooit zo’n grote mond op durven zetten. Of ze stond vanmiddag op straat, dat kon ook.

350 dollar. Daar had ik wel tien korte broeken van kunnen kopen. Acht lange! Een paar dagen eerder had ik rode puntjes tussen mijn schaamhaar ontdekt. Vreemd, want ik had al heel

lang geen seks meer gehad en rode puntjes komen niet van masturberen, leek me. Ik had via de spiegel een foto gemaakt die ik vervolgens op de computer had uitvergroot. Zo was ik tot de ontdekking gekomen dat scherpstellen in een spiegel niet kan. Toen ik de foto had vergroot, leek het of NASA bossen op een rode planeet had ontdekt. Een geweldige ontdekking voor NASA, maar ik werd er geen steek wijzer van. Dus besloot ik die dag voordat de les begon langs te gaan bij een dokter. Het Beth Israel Medical Centre ligt om de hoek van de New York Film Academy waar ik die maandag net was begonnen aan een cursus scenarioschrijven, dus dat kwam goed uit. Ware het niet dat je zonder afspraak niet zomaar bij een Amerikaanse dokter binnen kunt lopen. Je moet in de wachtkamer wachten tot er iemand niet op komt dagen. Dan mag jij.

Twee uur lang zat ik tussen allerlei hoestende, krabbende, snurkende en huilende mensen. Uiteindelijk vreesde ik eerder te bezwijken aan iets wat ik in die wachtkamer zou oplopen dan aan een paar rode puntjes – om van die door duizenden mensen aangeraakte tijdschriften maar te zwijgen. Toen ik opstond om te vertrekken schudde dat de secretaresse kennelijk wakker. Ik kon meteen naar binnen.

Daar moest ik mijn broek en mijn onderbroek laten zakken en wachten. Toen ik bijna met mijn blote kont op de behandel­tafel lag, pikte ik een paar van die fijne kleine operatiehand­ schoentjes uit een dispenser; je wist nooit waar die goed voor waren en dan moest je mij maar niet laten wachten. Niet slim, want de zakken waar ik ze normaal snel in gepropt zou hebben, hingen nu als slappe oudemannenvellen rond mijn schoenen. Eén been omhoogtrekken en ik viel. Was ik wel meteen bij mijn broekzakken. Ik stuntelde terug naar de behandel­tafel. Als kind jatte ik bij de dokter al spuiten en van die niervormige bakjes waar je weinig aan had, maar die ik wel graag wilde hebben als er geen handschoenen of spuiten te pikken waren. De dokter

kwam binnen en ik propte de handschoentjes in mijn mouw. De dokter groette, keek even verbaasd naar zijn nu bijna lege handschoenendispenser, schudde het hoofd, staarde in mijn kruis, wikte en woog, en voilà: folliculitis.

‘Dat komt doordat het ineens heel warm is en u in een ski-broek loopt.’

Dat van die broek wist ik zelf ook wel, maar het was pas een paar dagen 26 graden. Afgelopen vrijdag sneeuwde het hier nog.

Bij het afrekenen zei de assistente: ‘Volgende keer meteen even zeggen dat u in Nederland verzekerd bent, dan mag u altijd voor.’

Nog niet te laat voor de les besluit ik naar Paragon Sports op Broadway te gaan om een korte broek aan te schaffen. Even later ren ik in mijn nieuwe groene blouse en groene broek – als je toch geen verkering hebt kun je er best bij lopen als een boswachter zonder bos – naar school.

Terwijl ik bij het W Hotel sta te wachten voor het stoplicht zie ik mijn leraar, Seth Michael Donsky, druk in gesprek met een muizig meisje met een groene alpinomuts. Gisteren hadden we geleerd te *registreren* en dat je een personage in drie woorden kunt schetsen. Vandaar dat die groene alpino me opvalt en dat muizige, niet alleen door haar grijze jas maar door haar hele verschijning. Het zou me overigens niets verbazen als ze daar expres zo opvallend druk staan te praten, zodat Seth straks kan vragen: ‘Met wie stond ik daarnet te praten? Hoe zag ze eruit? Opletten, studenten! Dit is belangrijk! Registreren!’

Je mag trouwens absoluut geen Seth zeggen.

‘Mijn naam is Seth Michael Donsky. Niet Seth, niet Mister Donsky, maar Seth Michael Donsky. Of SM. Dat mag ook. Op al het andere zal niet worden gereageerd!’

‘SM mag ook.’ Daar bedoelde hij dan weer mee: durf eens te suggereren dat dit iets te maken heeft met een seksuele voorkeur. Ik niet. Ik had tot dan toe geen woord gezegd in de klas.

Als ik oversteek beëindigt het grijze muisje met de groene muts het gesprek en ze geeft mijn leraar bij wijze van afscheid een kus op zijn wang. Seth Michael Donsky is niet groot, toch moet zij een beetje op haar tenen gaan staan om bij zijn wang te komen. Dan fladdert ze weg, 17th Street in. Seth Michael draait zich om en loopt zonder op of om te kijken door de grote bruine openstaande deur van het NYFA-gebouw, waardoor we bijna tegen elkaar botsen. Voor iemand die hamert op registreren en opletten is het opmerkelijk dat hij mij niet ziet. Die vreemde sensatie die je overvalt als je ineens in hetzelfde tempo als een vreemde loopt en je eigenlijk te dicht bij elkaar in de buurt bent. Ik registreer die nabijheid altijd. Dan houd ik even in. Je kent die ander niet, overleggen heeft geen zin. Dus ik houd halt zodat Seth Michael als eerste naar binnen kan, maar ook dat ontgaat meener de docent.

De SM-regels zijn streng en meedogenloos. Ik verwacht daarom niet alsnog een 'Goedemorgen' als we samen de hal doorkruisen en de trap op trippelen. Boven aan de trap, SM is er als eerste, draait hij zich half om, hoofd omhooggericht om oogcontact te vermijden, en zegt toch ineens: 'Goedemorgen...?' Op een toon die uitdrukt dat ik hem best wel eerder goedemorgen had kunnen wensen.

Wil hij soms niet aardig gevonden worden? Ik registreer duidelijk iets.

'Goedemorgen,' mompel ik tegen zijn rug.

Want Seth is alweer een scène verder. De deur wordt opengewaaid om een grootse entree te maken. Daar stapt de meester het toneel al op. Ik sluip gauw om hem heen naar mijn plek, toch onder de indruk. Het is best knap om zo consequent de hoofdrol in de film van je eigen leven te spelen. Het is mij nooit gelukt. Zoals gezegd, ik val niet op. Een vriend zal mij zeer binnenkort O.S. noemen. Mijn naam is Oscar, dus ik word ook weleens Os genoemd, maar hij bedoelt 'Off Screen', zoals we bij

scenarioschrijven zullen leren. Off Screen is het personage dat wel praat maar niet in beeld is. Weinig mensen in New York weten hoe ik heet, want ik ken hier niemand. Ik ken die vriend die mij O.S. zal gaan noemen nog niet eens.

De rest van de klas zit al keurig te wachten, zodat ik langs dertien leerlingen moet lopen om mijn stoel aan het raam te bereiken. Ik ben niet zo handig in het contact met andere mensen, wel kan ik heel goed knikken. Ik ben een knikkoning.

Als ik halverwege de rij ben, begint Seth Michael aan een van zijn speeches. Doctor King jr. had nog wat kunnen opsteken van onze leraar scenarioschrijven.

‘Studenten!’ klinkt het in mijn rug en ik besef onmiddellijk dat ik het onderwerp van zijn betoog zal worden. Van lichte paniek zak ik een beetje door mijn voet als ik me met een te snelle draai in mijn bankje wil laten zakken. Mark, mijn buurman, een Chinese jongen uit Queens, vangt me op met zijn reusachtige lijf en geruisloos kom ik op mijn stoelzitting terecht. Een normaal mens zou misschien even raar opkijken als iemand tegen hem aan botst, maar Mark is zo dik dat de ene helft van zijn lijf niet weet wat de andere helft doet. Ik mag Mark heel graag, dus ik wil niet over hem roddelen, maar hij is echt heel dik. En hij weet het zelf ook.

Afgelopen maandag was ik moe. De eerste zonnestralen piepten door het raam en vielen op mijn plekje, waardoor ik in slaap was gedommeld. Heel even maar. Mijn elleboog had mijn hoofd gelukkig recht weten te houden, zodat een donderpreek van SM mij bespaard was gebleven, maar diezelfde elleboog had weer steun gevonden op een vetrand van Marks grote buik. Ongepast, maar ja, ik sliep. Misschien omdat iets in mij ook wel wist dat slapen in het tweede uur van de eerste dag van de cursus mij de risee van de klas zou maken, schrok ik wakker. Ik keek naar links en ik zweer dat ik Marks vet nog even na zag bobbelen. Daardoor wist ik waar mijn elleboog had gestaan. Ik wilde Mark

mijn verontschuldiging en tikte hem aan, maar hij leek het niet te voelen. Ik moest vier keer en steeds harder tikken tot hij me eindelijk aankeek. Zijn vriendelijke, ronde hoofd en kleine oogjes keken mij vragend aan en ik had 'niets, laat maar' geschud. Wat moest ik anders? Ik kan ook goed schudden.

Nu heeft Mark wel iets gemerkt, want hij knikt me vriendelijk toe.

Aardige jongen. Hij zal uiteindelijk een honderdvijf pagina's tellend, op twee woorden na dialoogloos script afleveren over een oude detective die in donker en regenachtig Queens op zoek gaat naar de trouwring van zijn overleden echtgenote. Aan het eind, als hij boef veertig heeft neergeknald en de ring uit de dode handen van zijn aartsvijand pelt, zegt de oude detective: 'Thank you.' Zo heet de film ook. Geen idee of iemand het ooit zal verfilmen, want Mark is gedoemd de import- en exportzaak van zijn vader over te nemen. Dit Film Academy-semester is zijn laatste uitje als vrij man.

Seth Michael is er klaar voor en vuurt af: 'Herinneren wij ons de drie regels nog, mensen?'

De drie regels van SM Donsky. Eigenlijk vier, want 'SM Donsky' mag ook niet. In de eerste minuut van de allereerste les had hij zijn drie stamregels uiteengezet:

1. Het maakt niet uit hoe je aan een verhaal komt, als je het maar goed opschrijft.
2. Schrijf over wat je het meest na aan het hart ligt, dat wat je leven veranderde. Daar weet je meer van dan ieder ander.
3. Je mag drie dagen afwezig zijn per semester, meer niet. Daarna zal je de toegang tot het lokaal ontzegd worden.

Onze leraar houdt niet zomaar van film, alles aan hem ademt zijn belangstelling voor het visuele, ofwel: dat wat in het zicht is. Hij heeft prachtige tanden. Zijn dunne haar bedekt zijn kleine schedel buitengewoon netjes, alsof elk haartje op nummer ligt. In de sportschool traint hij uitsluitend het bovenlijf. Met zijn

grote, sterke armen slap vooruit en ietwat gekromde borst lijkt hij een beetje op een aapje. Op heel dunne, ongetrainde pootjes. Kennelijk ziet SM zichzelf voornamelijk in een medium shot. *From the waist up*. Kort gezegd: dat wat boven de bar uitsteekt.

‘Waarom drie dagen?’ had hij aan de klas gevraagd. Zo ontdekten we dat SM het liefst vragen stelt waarop alleen hij het antwoord weet. Maak niet de fout echt antwoord te geven, want je weet het antwoord echt niet. Het probleem waaruit de vraag voortkomt bestaat helemaal niet tot hij het opwerpt. Veel mensen doen dat, als je erop let. En waarom? zal jij je nu afvragen. Maar jij vroeg je helemaal niets af. Totdat zij die vraag stelden. Weer een minuut van je leven die je nooit meer terugkrijgt.

Geen antwoord geven dus. Wel is het een leuk spel om zó adem te halen dat het lijkt alsof je iets gaat zeggen. Dan haasten ze zich om zelf het antwoord te geven, uit pure angst dat je het antwoord wél weet en jij de gevierde man bent. Dat is de bedoeling niet, zeker niet bij SM. In zijn klaslokaal wordt maar één iemand in het zonnetje gezet en dat is SM zelf.

‘Eén dag mag je verzuimen omdat je ziek, zwak of misselijk bent. De andere twee zijn er omdat er altijd de kans bestaat dat er gedurende het semester iemand doodgaat. En dan mag je één dag verdriet hebben en één dag begraven.’

Die hadden jullie absoluut niet aan zien komen, hè, straalden zijn oogjes. Dat was meteen de eerste van vele keren dat wij als klas, woordeloos verward, het juiste antwoord probeerden te geven. Hier werd namelijk wel een antwoord verwacht. Een bevestiging van zijn slimheid. We wilden knikken om hem gelijk te geven, maar het gevraagde woord dat we niet uit wilden spreken, was ‘nee’. Nee, die zagen we niet aankomen. Voor ‘nee’ moet je schudden. Van: nee, die zagen we niet aankomen. Schudden-knikkend deden we ons uiterste best. Ik keek opzij en zag een klas vol *bobbleheads*, van die hondjes op de hoedenplank van een auto. Ze zijn bedoeld om de bestuurder van de auto achter

hem te vermaken terwijl hij wacht. Rustig maar, moeten die schuddenkopjes zeggen. Wij vermaken je wel tot oma de juiste versnelling heeft gevonden.

Ook erg leuk zijn die bordjes met BABY ON BOARD. Dat betekent dat je niet tegen ze aan mag rijden. Opeens zag ik voor me hoe voor de New Jersey Turnpike zestig auto's op elkaar knalden met middenin één ongeschonden auto. Een man stapt uit en zegt tegen zijn vrouw dat het maar goed is dat ze dat BABY ON BOARD-bordje hebben aangeschaft. Poeh, zie ik die vrouw denken. En ze zegt iets waarmee ze haar man ruimschoots gelijk geeft, maar ik kan het niet verstaan want mijn camera staat te ver weg. Ik hoor alleen Simon en Garfunkel: 'They've come to look for America.' Het zou kunnen dat ik het zachtjes was gaan zingen, want ik voelde dat de hele klas mij aankeek. Dat was nieuw. Sommigen keken alsof ze mij voor het eerst zagen. Misschien dachten ze dat ik bij Mark hoorde, een soort ledemaat. Ze waren opgehouden met bobbelen. Ik hoorde mezelf nu echt zachtjes zingen. Ik stopte er meteen mee.

'Eén dag verzuim vanwege ziek, zwak of misselijk, één dag rouw en één dag begraven,' zeg ik. Ik weet als geen ander hoe ik in een paar woorden de aandacht bij mij vandaan kan krijgen. Geef de hoofdpiet gelijk en alle andere pietjes gaan weer naar hem knikken. De hele klas gaat er met boter en suiker in en draait zich meteen weer om naar de bron, ons licht, de meester. Die herhaalt mijn, en dus zijn eigen tekst.

'Eén dag rouw, één dag begraven. *The show must go on* is alleen maar een beeldspraak als je níét in de showbusiness zit, mensen.' En hij draait het schoolbord om, waarop de drie redenen al stonden geschreven.

Veertien leerlingen, drie semesters per jaar, acht jaar professor hier op de NYFA. Seth Michael Donsky moet in minstens tientallen scripts zijn opkomst hebben gemaakt. Je moet immers

schrijven over wat het dichtst bij je ligt en voor de meesten is dat op dat moment een semester scenarioschrijven van SM Donsky. Als deze ingestudeerde, licht tirannieke act het hele semester voortduurt, begrijp ik best dat hij in minstens de helft van die scripts gruwelijk aan zijn einde komt.

‘En dan nog iets!’ Onze kleine zelfverzekerde docent is, onderweg een krijtje van zijn desk oppikkend, met twee stappen achteruit naar het schoolbord gelopen. Ik registreer meteen dat dit ook een ingestudeerde handeling is. Een god in scenario-schrijven, maar als acteur ook zeker niet gespeend van talent. Terwijl hij zijn dooraderde rechterarm met krijtje en al zo naar het bord laat bewegen dat een eventueel aanwezige camera hem prachtig omhoog zou kunnen volgen, een *tilt*, is hij precies in het streepje zonlicht gaan staan.

Seth Michael kent zijn lokaal, zijn podium, en weet dat hij tot tien voor halftwaalf moet wachten om perfect uitgelicht te worden. Was hij later aan het omcirkelen van zijn eigen naam begonnen, dan zou het licht al te hoog zijn geklommen en alleen zijn hoofd hebben beschenen. Maar dat gaat Seth niet gebeuren. Het licht glijdt half over zijn gezicht en half over de borst. Als in *The Godfather*, realiseer ik me. Weet SM dat ook? Vóór *The Godfather* had een half belicht gezicht het cinematografische einde van een carrière als lichttechnicus betekend, maar sinds dat meesterwerk is het de perfecte manier om te laten zien dat het personage diepere lagen kent. Een uitvinding van cameraman Gordon Willis. Het beeld drukt uit dat onze held wikt en weegt, yin en yangt, en daardoor tot het juiste besluit zal komen; het volledige licht. Ach, als iemand dat weet is het deze wandelende filmencyclopedie wel. De man die nu zonder zijn ogen van ons af te wenden zijn naam met een perfect ovaal omcirkelt. Het besluit. Ik, Seth Michael Donsky, keur deze zelfbepaalde regels goed.

Aan de andere kant van Mark, voor mij onzichtbaar, zit Kata-

rina. Een Zweedse secretaresse die gevlucht is, maar waarvoor weten we niet. Daarnaast zit Roger, een blonde Australische self-made miljonair die om te vieren dat hij zijn internetbedrijf heeft verkocht, zijn vriend een paar maanden New York en zichzelf een cursus scenarioschrijven cadeau heeft gedaan. Roger schrijft een-op-een de film *Thank You for Smoking* over. Dat weet hij zelf ook wel, maar hij is zo rijk dat hij slechts vrolijk knikt als SM hem hierop wijst. Ja, weet ik, zie je hem dan denken. Vind ik leuk. Morgen schrijf ik scène 24 tot en met 28 over. Doeidoei. Verder hebben we nog Omar, *white trailer trash* rechtstreeks uit het moerasland van Florida, maar goed volk. Broodmager, nooit een aansteker op zak want hij steekt toch de ene sigaret met de andere aan en ginsengthee slurpend alsof die morgen verboden zal worden. Dat broodmagere lijf is bovendien een kerkhof van halve en hele mislukte tatoeages. Binnenkort zal hij me trots vertellen dat hij ze zelf ontworpen en gezet heeft. Waar zijn script over gaat weet ik niet. En dan heb je dus Mark, die elke ochtend diep uit Queens moet komen. Vijfenzeventig minuten met de trein en toch, op één keer na, altijd op tijd.

In totaal zitten er veertien mensen in mijn klas. Tenminste, in het begin. Ook zo'n typische Seth Michael-opmerking: 'Over een week zullen drie van jullie niet meer in deze klas zitten. En binnen een maand is de helft van jullie vertrokken. Dit is geen vak voor *pussies*.'

We reageerden weer als die bobblehead-hondjes.

Nog een SM-klassieker?

'Ik zou kunnen zeggen dat ik meer ben vergeten over scenarioschrijven dan jullie ooit zullen leren, maar ik ben bang dat jullie dat toch niet gaan onthouden.'

Elke keer als SM dit zegt, zal Sam lachen, in een poging zo een band op te bouwen, te smeden, te bevestigen. Dat is Sams modus operandi bij iedereen. M.O. Plan van aanpak. Dat is geen filmterm, maar een uitdrukking die door de politie en

in de criminologie wordt gebruikt. ‘Politie’ en ‘Sam’. In mijn hoofd horen die woorden bij elkaar, en daarom zal de lach van Sam later ook steeds grimmiger klinken. Nu nog niet. Kijk maar naar dat beeld: Sam hangt aan SM’s lippen, is nu nog in zijn ban. We draaien het geluid weg en nu hoor je alleen mijn stem, als voice-over. Ook een soort O.S., maar dan beter, verder gevorderd. De verteller, de alwetende, de hoofdpersoon die ouder is geworden. Wijzer. Ik ben ook wijzer nu. Wijzer dan voor ik Sam kende. Zijn komst volgt trouwens naadloos op het vertrek van Vidal. Dus laat ik daar beginnen.

Vidal is zojuist vertrokken, na twee dagen al. Sam zit nu in zijn bankje. Snel verteld: iets voor twaalfen ging Vidals telefoon. Tijdens de les! Een doodzonde. De grote Donsky laat zich niet onderbreken door een geestig bedoelde ringtone. Maar nog voor SM een stortbui aan beledigingen Vidals kant op kon sturen, had deze al opgenomen. SM hapte naar adem. Dit was hem nog nooit overkomen. Hij hief een vinger om te beginnen aan zijn tirade, maar Vidal stak zijn hand op en gebaarde: even stil nu! SM vergat zijn eigen lichtplan en stond in het donker met één hand op de borst; een hartaanval leek aanstaande. Vidal zei ‘dank je wel’ in de telefoon, stond op en pakte zijn tas in. De hele klas keek zwijgend toe. Ik controleerde of de vrije val van SM de aftocht van Vidal in de weg zou zitten, maar bedacht dat Vidal waarschijnlijk zo over hem heen zou stappen, wat ik wel een mooi einde van de scène vond. Vidal stopte zijn laptop in zijn rugzak en realiseerde zich toen pas dat iedereen naar hem keek.

‘O, sorry, ik ga weg. Mijn advocaten hebben zojuist mijn internetbedrijf aan Microsoft verkocht. Ik ben nu 165 miljoen dollar waard. Kun je het geloven?’

De laptop gleed verder zijn tas in, de tas vloog over zijn schouder en met een vriendelijke zwaai verliet de kersverse multimiljonair het klaslokaal.

De hele klas dacht vast wat ik dacht: internetmiljonair. Hij ook al. Al die sukkels die we uitlachten omdat ze hun vrije tijd liever op hun Commodore 64 doorbrachten dan buiten te spelen. ‘Voetballen, man, kom!’ Nee nee, schudden de Vidalletjes van de wereld het hoofd, terwijl ze op de grond lagen met hun vleeskleurige toetsenbordje. Als een film zag ik ze voor me, de buurjongens wier namen ik niet eens meer weet. Ga jij maar voetballen en dromen dat je profvoetballer kunt worden, wij hebben een beter idee. Wij gaan hier lekker met onze spencer over onze blouse en zwarte hoornen bril nulletjes en eentjes aan elkaar rijgen zodat we nog voor ons vijftiengste multi-loaded zijn. Hebben we nog zestig jaar om te genieten van champagne op enorme boten en blote mevrouwen die om ons heen dansen tot we op ons vijftiengste breed glimlachend dood op het dek neervallen.

Vidal was de deur uit en precies op het moment dat SM zich omdraaide om te beginnen aan het herstel van zijn ondergraven imperium, ging de deur alweer open.

Nog heel even: ik wilde geen profvoetballer worden. Popster, dat was mijn droom. Maar na mijn eerste hit bleek ik veel te verlegen om het licht op te eisen. En aangezien mijn eerste hit, mijn *claim to fame*, samen met de later voor anderen onder pseudoniem geschreven liedjes gemiddeld 65.000 euro per jaar aan rechten opleveren, ben ik een andere droom achternagegaan. New York City. Vanaf mijn negende wilde ik er al wonen. Ik kende de stad ook al lang voordat ik hier aankwam. De vader van een vriendje was naar New York geweest en had een kaart meegenomen. Gebogen over de op tafel uitgevouwen plattegrond riepen we plekken die we kenden uit films, van tv. De Brooklyn Bridge. Central Park! Queens, the Bronx, maar ook de New York Public Library, het American Museum of National History. Tot het opviel dat ik nog de enige was die riep. Ik zou zo weg kunnen lopen op die kaart.

Als kind zwierf ik al veel over straat. Nu nog. Ik ben een geboren stedenwandelaar. Na mijn eerste stappen in de spotlights wilde ik verdwijnen. Ik ben niet gemaakt voor dat licht. Als je ergens anoniem in de massa op kunt gaan, kunt verdwijnen, is het hier. Het had geen andere stad dan deze kunnen zijn en wie geld heeft kan gaan waar hij wil. Dus woon ik hier. En nog altijd van dat lied, mijn eerste hit. Een goeie hit gaat lang mee. Zoveel radiostations, zoveel commercials die hem gebruiken. Films. Ze betalen allemaal. Het is een fijne aftitelingsong, blijkbaar. Nu schrijf ik vanuit hier liedjes voor Nederlandse artiesten die met droge ogen vertellen dat 'dit hun meest persoonlijke plaat ooit is'. Ik vind het prima, zolang ze mijn naam maar correct vermelden bij Buma/Stemra en ik niet op de voorgrond hoef. Ik ga nooit meer het podium op. Dat is voor een ander soort mensen. Voor Sam Bezemers bijvoorbeeld.

De deur. Vidal had hem vrij vlot gesloten en was met de ferme tred die kersverse multimiljonairs zo kenmerkt weggewandeld. Dat weet ik niet zeker, want de deur was gesloten, maar ik zou zelf in ieder geval de trap af dansen als ik net te horen had gekregen dat ik me nooit meer zorgen hoefde te maken over geld. Drie seconden later ging heel langzaam de deur weer open. Veel te langzaam voor SM, want die wist zo te zien nu wél wat hij tegen Vidal ging zeggen. Ongeduldig wipte hij op een neer, als een bokser die midden in de ring moet wachten tot zijn tegenstander de hoek uit komt. De klink ging naar beneden en vervolgens zuchtte de deur naar binnen open. Halverwege stopte de beweging alsof de deur inmiddels doodop was en verscheen het hoofd van een blonde jongeman, die in niets op Vidal leek. Altijd goed voor in een film, spelen met je publiek. Je herinnert je vast *The Silence of the Lambs* nog? Alles wijst erop dat de FBI nog net op tijd zal zijn bij de gruwelijke moordenaar die van plan is het arme meisje in die put tot overjas met bijpassende tas te naaien. Ze bellen aan. Wie doet er open? Een nietsver-

moedend vrouwtje. De schrik, de teleurstelling, de gruwelijke gedachten die meteen door je hoofd schieten. Die zijn niet in beeld, je bedenkt ze zelf. Omdat niet de moordenaar opendoet, maar een nietsvermoedend vrouwtje.

Dit is een entree, observeerde ik. Als in een choreografie krulde de blonde man zich om de deur heen, en duwde met zijn elleboog de deur dicht. Hij had zijn handen vol. Een lege, zwarte NYFA-tas nog in het plastic, zwarte sweater met NYFA erop geprint en een dik boek dat je vertelt wat je allemaal kunt doen op de NYFA. Verder nog een enorme latte van Starbucks en een nagelnieuwe designerschooltas die zo duur was dat hij precies leek op een oude doodnormale schooltas.

Sam Bezemer, dames en heren.

Hij plofte in de stoel die het dichtst bij de deur stond en begon zijn spullen uit de designertas te etaleren: legal padje, potloodjes, dikte HB2, in verschillende kleurtjes, kek gummetje; die ging een script schrijven, dat zag je zo. Hij pakte zijn banaal grote koffiebeker op en nam een voorzichtig slokje. Kon weleens heet zijn.

Mijn blik draaide naar SM. Hoe ging de kleine keizer van Union Square hierop reageren? Die kon zo te zien maar moeilijk beslissen of hij meteen frontaal in de aanval zou gaan of nog twee seconden zou wachten. Ik had zo'n scène eerder gezien, in een natuurdocumentaire. Een drinkplaats in de ochtend, ergens op een savanne, en een antilope of gems dook met zijn snuitje nietsvermoedend in het water. Even lekker wat drinken. Camera zoemde uit en ineens zagen we in het hoge gras de uitgehongerde leeuw die heel langzaam maar zeer beslist op zijn ontbijt afsloep.

Sam nam nog een slok uit zijn mobiele drinkplaats en keek toen ineens stralend zijn klasgenoten aan. SM's wenkbrauwen gingen heel even de hoogte in. Aan zijn rug die iets strakker en rechter werd, zag ik zijn beslissing: hij ging springen. Maar toen stond het hertje ineens op!

‘O, hallo... Mijn naam is Sam Bezemer.’

Het hert sprong zo vrolijk op dat het niet eens zag dat achter hem Seth Michael voorover in de drinkplaats donderde. Sam liep de klas rond en gaf iedereen een hand. Wij keken met slome open monden naar het tafereel en schudden hem de hand als het onze beurt was.

SM strompelde terug naar zijn bureau. De zon bescheen slechts de afbladderende verf op de muren en de niet gelapte ramen. SM haalde het licht niet en had nog geen plan om het weer volledig en alleen op zichzelf gericht te krijgen. Hij bladerde in zijn aantekeningen, als een acteur die in zijn script zoekt naar een aanwijzing. Toen schudde hij zijn hoofd, legde de stapel papieren weer weg en ging zo rechtop mogelijk staan. Sterven was geen optie, dus gingen we verder, zoals burgemeester Ed Koch die ooit van zijn secretaresse te horen kreeg dat de stad New York failliet was. Die was ook even uit balans geweest, maar zei vervolgens: ‘Een stad kan niet failliet gaan.’ En het leven ging gewoon verder.

SM kon niet verdrinken. Niet in zijn eigen poel.

Sam is inmiddels weer gaan zitten. SM stapt op hem af, schudt krachtig zijn hand en draait zich terug naar zijn bord: ‘*Stars Wars: A New Hope...* Allemaal gezien, neem ik aan? Was huiswerk. Nu gaan we nog een keer kijken. Samen.’ Maar terwijl hij de tv- en dvd-spelerrolley naar het midden van de klas rijdt en de film start, wordt al snel duidelijk dat hij zelf het eerste uur van de film overslaat. In plaats daarvan kijkt hij zo vaak en onopvallend mogelijk naar Sam Bezemer. Ik ook, maar dat registreert de grote meester dan weer niet.

Sam wel en hij knikt me vriendelijk toe. Betrapt draai ik me weg, veilig schuilend achter Mark. Seth Michael Donsky pakt de namenlijst van het prikbord bij de deur en streept demonstratief de naam van Vidal door. Vervolgens rijdt hij zijn bureaustoel achteruit tot naast Sam, maar kijkt hem niet aan.

‘Je bent twee dagen te laat,’ fluistert hij.

‘Ik bid al tien minuten in stilte dat niemand in mijn directe omgeving binnenkort doodgaat, meneer,’ zegt Sam zacht terwijl hij voorover richting de televisie buigt, alsof hij zijn concentratie niet door de leraar wil laten onderbreken.

‘Ik heb de regels al in mijn hoofd geprent, sir,’ zegt hij nog, en hij knikt naar het bord.

SM schudt zijn hoofd. Dan schiet hem kennelijk een van zijn vele tactieken te binnen en hij geeft Sam het formulier dat wij op maandag allemaal al hebben ingevuld. Bijzonderheden over jezelf. Munitie voor SM, kun je het ook noemen.

Want The Empire van Union Square slaat altijd terug en hij weet waarschijnlijk al precies hoe. Ik niet, ik heb geen idee en Sam al helemaal niet. Hij knikt SM vriendelijk toe. Nu? Nu ja, gebaart SM, en hij geeft Sam zijn pen. SM leest mee terwijl Sam schrijft.

‘Sam from Amsterdam,’ zegt hij zacht. ‘Op welk kruispunt? Amsterdam is nogal lang, jongen.’

‘Sam from Amsterdam, the Netherlands, sir,’ antwoordt Sam. En dan, terwijl hij SM maar weer eens volledig negeert, kijkt hij mij opeens recht in de ogen aan.

‘Hi. Zullen we straks wat gaan drinken?’

Geschrokken trek ik me terug achter Mark. Die jongen praat echt Nederlands. Een mede-Nederlander? Ik buig voorzichtig weer om Mark heen.

‘Oké,’ zeg ik aarzelend. En toen nog een keer: ‘Oké.’

‘Oké,’ herhaalt Sam en hij lacht even. Hij geeft het formulier aan SM en zakt wat achterover. Volkomen op zijn gemak.

Sam Bezemer is binnen. En hoe.

Vanaf week twee dienen we elke dag opnieuw voorstellen voor scenario's in te leveren. De logline. Zonder dat we de definitie van een logline krijgen, uiteraard. SM's methode gaat uit van leren van je eigen fouten en fouten maak je een stuk makkelijker en vaker als je geen flauw idee hebt wat je aan het doen bent. SM krijgt elke zelfbedachte theorie sluitend.

De komst van Sam Bezemer naar New York is het eerste idee dat ik inlever bij SM, wel met een andere titel natuurlijk. Het is voor mij een belangrijk moment, een levensveranderend moment. Dat is de enige aanwijzing die we kregen; het belang moet groot zijn. Het is niet mijn eerste idee voor een script, dat A4'tje had ik namelijk zelf al in de prullenbak bij de deur van het lokaal gegooid. Zo bespaarde ik mezelf een theatrale uitbrander over hoeveel kapitale fouten ik wel niet op één papiertje had weten te persen.

Bij 'uitbrander' moet je overigens niet denken aan een directe confrontatie. Geen geschreeuw met de hoofden veel te dicht bij elkaar. SM, slechts een kop groter dan Danny DeVito, is in zijn jeugd ongetwijfeld door schade en schande zeer snel wijs geworden en confronteert in *a fake complimentary way*; de variant dus waarbij je rechtstreeks je graf in geprezen wordt. De dader heeft de lachers op zijn hand en het slachtoffer kan, om geen slechte verliezer te zijn, niets anders doen dan schaapachtig meelachen. Hieraan wist ik dus te ontkomen door mijn werk zelf alvast te vernietigen. Dat is mijn favoriet: de ontwijkvariant.

Vier van mijn klasgenoten kozen deze weg niet en al bij de derde wist ik welke fout we allemaal hadden gemaakt. De voorstellen waren weliswaar uit het eigen leven gegrepen, maar privé. Er was een gevoelsmatige, en toch heel duidelijke scheidslijn tussen het juiste sentiment en het verkeerde privé. Zeg maar het verschil tussen wat jij in de zaal voelt als iemand op het podium een lied zingt. Denk je: wat erg voor die jongen, dan is dat privé. Denk je: dat heb ik ook! of: hij zingt over mij, over mijn situatie, dan heeft de artiest (of zijn schaduw-schrijver) het juiste sentiment gevonden. Een heldere scheidslijn waarvan de klas uiteraard nog niet op de hoogte was gebracht. Dat deed SM liever achteraf, zoals inmiddels bekend de pijler onder zijn manier van lesgeven.

Hoe ongelukkig en gemeen ook, het werkte goed. Eerder gemaakte fouten werden in onze klas maar zelden herhaald. Behalve door Roger, die dus vanaf dag één *Thank You for Smoking* overschreef en daar stoïcijns mee door zou gaan tot ook hij op een dag niet meer verscheen. Misschien had hij de film eindelijk gezien.

Hier in Amerika is er tussen het verkeerde privé en het juiste sentiment nóg een mogelijkheid, een waar wij in Holland geen last van of tijd voor hebben: 'I do so not need this in my life right now.' Een zin die traditioneel behoort te eindigen met een klagend gekraak achter in de keel. Het woordje 'now' moet vanuit het keelgat achterover de tomeloze diepte van het lijf binnentuimelen als een boomstam van een waterval. Als een Amerikaan dat zegt, heb je hem waarschijnlijk wel echt geraakt maar had-ie er toch graag verschoond van willen blijven. Ziehier het succes van regisseur Michael Haneke in Amerika.

Funny Games. Meer zeg ik niet. Of nou ja, de film *Funny Games*. Nu zeg ik niets meer. Ik zeg het toch: daar is een Amerikaanse remake van gemaakt. Sommige mensen vonden de film zo afschuwelijk dat ze naar de rechter gingen wegens hun aan-

gedaan leed. Gezien het feit dat de film gaat over twee psychopathische ballen in tennistenue die twee volslagen onbekenden afschuwelijke dingen aandoen, het ultieme bewijs dat Haneke geslaagd was in het overbrengen van het leed van die mensen. Meer zeg ik echt niet, al is de plot nog niet eens verraden. Brrr.

Wij waren stuk voor stuk te privé bezig geweest. Katarina kreeg te horen: ‘O, dus mevrouw raakt zwanger van haar baas en vlucht naar mijn cursus scenarioschrijven? Ik ben een opvangcentrum voor loopse secretaresses?’

‘Ik bleek uiteindelijk níét zwanger,’ probeerde ze zichzelf nog te verdedigen, maar SM was al bij zijn volgende slachtoffer.

‘Goed idee! Een belegering van een woonwagen in de moerassen van Florida. Pas als de eigenaar is neergeschoten en doodbloedt, blijkt dat ze de verkeerde hebben. Mag ik vragen: heeft de hoofdpersoon soms een broodmager lijf met allerlei onduidelijke tatoeages? En een onnozele grijns op z’n gezicht omdat hij van zijn gezond niet afweet?’

Ja, had Omar trots gegrijnsd. Totdat hij zijn idee in de grijze prullenbak bij de deur zag verdwijnen.

Het volgende voorstel werd ook met één zin gefileerd en belandde in een soepele beweging op zijn eindbestemming. Als je vanachter je bureau een blaadje zo in de twee meter verderop staande prullenbak weet te gooien, doe je dat niet voor het eerst. Om mezelf de vernedering te besparen was ik opgestaan en had het blaadje dus zelf maar in de prullenbak gelegd.

‘Puntje voor zelfkennis, studenten!’ was alles wat er op me werd afgevuurd. Eigenlijk was het: ‘Puntje voor zelfkennis... eh... studenten!’ want ook op de tweede cursusedag was het SM ontgaan dat er achter Mark nog leven was. Terwijl ik terugliep zag ik hem kijken waar ik in hemelsnaam toch vandaan was gekomen. ‘The boy behind China’ las ik later terug in een van zijn aantekeningen. Ook een filmtitel.

Dat eerste idee van mij was ook echt gênant. Elke eerstejaars

psychologiestudent had er de openhaard mee aangestoken: man schrijft een liedje maar iemand anders wordt ermee beroemd. De liedjesschrijver gaat vechten voor zijn gelijk, maar dat wordt uiteraard tegengewerkt door het management van de andere artiest. Die van niets blijkt te weten. Wat ik zeg, gênant. Zo'n fout maak je maar één keer. Privé. En tot slot de pay-off, om mijn eigen graf helemaal uit te graven: de artieste die het nummer zingt valt flauw van de drugs en de schrijver loopt het podium op en – hou je vast – hij zingt het lied af. Voor haar. En zij wordt wakker.

Het enige voordeel van dat idee was dat ik oprecht kon zeggen dat ik in de absolute kelder van het scenarioschrijven was begonnen. Dat niet alleen, ik had in die kelder een luik in de grond gevonden en uit de diepte het aller-, allerslechtste idee voor een film ooit gediept.

Mijn verleden, dat ik deels in dit voorstel had verwerkt, leest ook als een slecht script, ook al is het echt gebeurd. Jongen wil popster worden, hij schrijft een lied over een meisje om haar voor zich te winnen, want waar is een lied anders voor bedoeld? Hij schrijft zich in voor een talentenjacht, die hij wint en voor hij het weet zit hij met zijn negentien jaar tegenover de belangrijkste dj van het land, die hem vriendelijk toeknikt: 'Speel maar, jongen.' Als deze man 'Speel maar, jongen' zei, wist heel Nederland dat ze naar de nieuwe nummer één zaten te luisteren. De jongen speelt maar en aangezien heel Nederland tijdens dat programma aan het huiswerk zit of in de file staat, hoort iedereen tussen de twaalf en vijftenzestig jaar 'Meisje Visser'. Romantisch genoeg belt nog tijdens de uitzending meisje Visser zelf, dat bij hem in het dorp woont maar geen flauw idee had dat hij zo verliefd op haar is. De jongen slaat dicht, er komt geen woord meer uit. Als hij de studio verlaat, blijkt dat bijna elk meisje uit Hilversum het huiswerk heeft gelaten voor wat het is om zinloos en heel hoog bij een studiodeur te gaan krijsen. Mister Radio

brengt de jongen hoogstpersoonlijk thuis, waar hij meteen naar zolder verdwijnt.

De radioversie wordt, met toestemming van een moeder die geld ruikt, op cd gezet en begint met de zin 'Speel maar, jongen', van een dj die daarvoor zijn aandeel in royalty's kan opeisen. Op de B-kant staat de talentenjachtversie. De jongen besluit net zo lang op zolder onder de dekens te blijven als het lied op nummer één staat. Wanneer men erachter komt dat hij al die tijd op zolder ligt, blijft het nummer nog langer op de nummer één-positie, alleen staan de meisjes nu de afrikaantjes in de tuin te vertrappen. Moeder ziet haar fout in en in het holst van de nacht rijdt ze haar zoon naar haar zuster in Brussel. Al wat de jongen met het liedje wilde was zichzelf nog een kans geven bij meisje Visser. De enige keer dat hij haar had gesproken was toen ze over de kersvers aangelegde, nog niet geopende snelweg in een groep naar school fietsten en ze ineens naast elkaar op gingen. Om maar iets te zeggen herhaalde hij wat hij de avond ervoor in een semiwetenschappelijk programma had gehoord.

'Wist je dat een mens zijn eigen elleboog niet kan likken?'

En op die prachtige zomerochtend in de Noord-Hollandse polder was ze hoofdschuddend met haar schitterende blonde haar van hem weggefietst. Om in een latere uitzending bij Mister Radio te vertellen hoe ze direct verliefd op de jongen was geworden toen hij naast haar was komen fietsen en die bijzondere zin had uitgesproken.

'Jaja, zo werkt de liefde. Zo werkt de popmuziek, geweldig. Laten we nog maar eens luisteren naar deze unieke ode...'

Terwijl Mister Radio en het meisje verder keuvelen, stapt de jongen in Brussel op het vliegtuig om zich businessclass naar New York te laten verschepen. Hij had economyclass geboekt, een stoel achter in het vliegtuig, maar de stewardessen herkennen hem en hij moet naar voren, onder luid applaus van zijn medepassagiers. Sommigen beginnen zelfs het refrein van dat

verdoemde lied te zingen. Zijn verlegenheid wortelt zich dan pas echt diep in zijn ziel. Hij wordt dronken en slaapt tot hij moet overgeven omdat de landing is ingezet. De taxi brengt hem naar Union Square – hij had ‘Center’ gemompeld – en vanaf dat moment is die plek voor hem de navel van de wereld.

Hij betreft een kamer in het W Hotel, vertelt zijn ouders via Skype waar hij zit en ziet hoe zijn vader zijn moeder voor het scherm van de laptop wegduwt.

‘Gelijk heb je, jongen. Leef daar maar even. Je bent nu toch rijk. We sturen je je creditcard op zodra we de zakelijke rekening hebben geopend. En ik koop nieuwe afrikaantjes van jouw geld!’

Het is de eerste keer sinds lange tijd dat hij moet lachen. Zijn vader. Lieve, lieve man.

Zijn moeder hikt in tranen dat ze het allemaal heel anders had gedaan als ze het over mocht doen, maar hij heeft daar geen zin in en klapt zijn laptop dicht.

Als zijn creditcard er is, verhuist hij van het W op Union Square naar 229 Chrystie Street, app 1206.

En hier zit ik nu, dertien jaar later, in de les scenarioschrijven van SM Donsky op de Film Academy. Als ik naar buiten kijk zie ik mijn hotelkamer waar mijn New Yorkse avontuur begon. Hoe mooi cirkelt het leven soms. Zelfs buiten het voetlicht.

Mijn tweede scriptvoorstel draait zoals gezegd om de komst van Sam naar New York.

Sam, zojuist magistraal het scenario binnengelopen, is geboren voor de schijnwerpers. Zijn aankomst in New York is volkomen tegenovergesteld aan die van mij. Zijn aftocht daarentegen lijkt exact hetzelfde. Alsof we hetzelfde script hebben gekregen. Voor dezelfde rol.